

Inatsisartuni ilaasortaq
Per Berthelsen
Siumut

23. januar 2014
Sagsnr. 2014-095022
Dok. Nr. 1460367

Postboks 1614
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax: (+299) 34 54 10
E-mail: apn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Upalungaarsimanermut ilinniartitaanerni kinguaattoorutit pillugit § 37 naapertorlugu apeqqutinut akissut

Asasara Per Berthelsen

Annaassiniarnissamat upalungaarsimasut ilinniartitaanerannut soqutiginninnerit apeqqutitillu pillugit qujanarsuaq.

Imatut apeqquteqarputit:

- 1. Maannakkut inatsisit tunngaviusut malillugit qatserisartunik ilinniartitseqqittarnermi killiffik qanoq inissisimava?**
- 2. Aaqqiineq/nutarterineq qanoq akeqassava?**
- 3. Naalakkersuisut qanoq iliuuseqassamaarpat?**

1 pillugu: Qatserisartunik ilinniartitseqqittarnermi killiffik

Annaassiniarnissamat upalungaarsimasut annertussusilerneqarnerat ullumikkut Kalaallit Nunaanni annaassiniarnissamat upalungaarsimaneq aamma ikuallattoornissamik qaartoornissamillu pitsaaliuinermi iliuusissat pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 14-imi, 26. maj 2010-meersumi, aamma nalinginnaasumik orniguttarneq inuttalersuinerlu pillugit kaajallaasitami nr. 1-imi, 15. marts 1994-imeersumi maleruagassiuunneqarpoq. Inuttalersuinermi gruppinut agguaasoqarpoq, illoqarfinni nunaqarfinnilu tamani atorfiit inuttalersugaallutik, aammalu missiliuinerit misilittakkallu, atortuni immikkoortut ataasiakkaat isumannaatsumik passunneqarnissaannut inuttassanik pisariaqartitsinerit kiisalu innuttaasut amerlassusaat, sanaartukkat suuneri annertussusiilu, suliffissuaqarneq, imermik pilersuineq il.il. tunngavigineqartarlutik.

Qatserisartunngorniat ilinniartitaanerat imatut ilusiligaavoq:

- Najukkani tunngaviusumik ilinniartitaaneq, ikiueqqaarnermik, tunngaviusumik

ilinniartitaanermik aamma putsumut isertartunut pumpinillu paarsisunut pikkorissartitsinermik imaqartoq. Najukkani tunngaviusumik ilinniartitaanernut kommunit aqutsisuupput akisussaasuullutillu. Kommunit aningaasartuutitut akiliisarput.

- Ilinniartitaaneq ingerlaqqiffiusoq, sulisartunut ilinniartitaanermik, holdlederitut pikkorissartitsinermik aammalu suliniuteqarnermut pisortanik pikkorissartitsinermik imaqartoq. Kalaallit Nunaanni Qatserinermik Ilinniarfiup ilinniartitaanerit ingerlaqqiffiusut aqutarai akisussaaffigalugillu. Qatserinermik Ilinniarfiup aningaasanut inatsimmi aningaasat aalajangersarneqartut iluanni aningaasartuutit akilertarpei. (2013-imi aningaasaliissutit 2.435.000 koruuniupput).

Kalaallit Nunaanni annaassiniarnissamut upalungaarsimaneq aamma ikuallattoornissamik qaartoornissamillu pitsaaliuinermi iliuusissat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 26. maj 2010-meersoq 1. juli 2010-mi atuutilerpoq, tamatumalu kingorna upalungaarsimasut ikuallattoqarnerani annaassiniarnermik qatserinermillu isumannaatsumik suliaqarnissamik saniatigut aamma annaassiniarnissamut upalungaarsimanermik pilersitsisussanngorput, taassumalu ajutoortoqarnerani, ajunaarnersuaqarnerani, tassungalu ilanngullugu sorsuttoqarnerani, kiisalu nunami akuutissanik ulorianartunik tassanngaannartumik ajutoortoqarnerani inuit, pigisat avatangiisillu ajoqusernissaannut pinaveersaartitsineq, killilersuineq ikiuinerlu suliaasarilerpaa.

Annaassiniarnissamut upalungaarsimasunut pimasaaqatit nutaat atuutsinneqalernissaannut imaattunik isumaqatigiissuteqartoqarpoq:

2011-mut ataatsimoortumik tapiissutit pillugit isumaqatigiissut:

”Upernaakkut ataatsimiinnermi Kalaallit Nunaanni annaassiniarnissamut upalungaarsimaneq aamma ikuallattoornissamik qaartoornissamillu pitsaaliuinermi iliuusissat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 14, 26. maaji 2010-meersoq Inatsisartut akueraat.

Inatsisip nassatarisaanik kommunimi qatserisartut naalagaat upalungaarsimanermi pisortanngortillugu kommunit aaqqiffigissavaat. Pissutsimut tassunga 2011-miit ukiumut 500.000 koruuninik kommunit taartisiaqassapput.

Tamatuma saniatigut inatsisip malitsigisaanik kommuni upalungaarsimasuminik qaqqami annaassiniarnermik inunnillu ajoqusersimasunik kiggigussimasunik kaanngartitsiniartarnermik ilinniartitsissaaq. Pissutsinut taakkununga piffissami 2011-2013-imi ukiumut 1.800.000 koruuninik aamma 2014-imiit 767.000 koruuninik kommunit taartisiaqassapput. Aammattaaq qaqqami annaassiniarnermut atortunik pisiniarnermut aningaasartuutitut piffissami 2011-2013-imi ukiumut 300.000 koruuninik aamma 2014-imiit 133.000 koruuninik kommunit taartisiaqassapput.

Aammattaaq upalungaarsimanissamut sungiusarnerit ingerlanneqarnerinut 2011-miit ukiumut 600.000 koruuninik kommunit taartisiaqassapput.”

Kanukoka kommunini tamani upalungaarsimanermut pisortanik minnerpaamillu suliniuteqarnermut pisortatut ikiortinik marlunnik pikkorissartitsinernik ukuninnga ingerlataqarpoq:

2010: "Inuiaqatigiinni upalungaarsimaneq – ajornartoornermi isumaginninneq attaveqaqatigiinnerlu"

2011: "Upalungaarsimanermut pilersaarusionerq"

2013: "Ulorianartorsiorfiusinnaasut tunngavigalugit annertussusiliineq"

2 pillugu: Nutarterineq qanoq akeqassava?

Kalaallit Nunaanni Qatserinermik ilinniarfiup upalungaarsimanermut ilinniartitaanerni kinguaattoorutitut naatsorsugai maannamut ilinniartitaanernut tamanut agguarlugit 11 mio. koruunit missaannik naleqarput, taakkunungalu aamma ilinniartitaanerit, upalungaarsimanermut inatsimmi 2010-meersumi piumasaqaatit nutaat tunngavigalugit kommuninit aqunneqartut ilaatinneqarput.

31. januar 2014-imi Qatserinermi ilinniartitaanernut ataatsimiititaliaq ataatsimiippoq, ilinniartitsinissamut pisariaqartitsinerit aammalu 2014-imi pikkorissartitsinernut pilersaarutit pingaarnertut eqqartorlugit.

3 pillugu: Naalackersuisut qanoq iliuuseqassamaarpat?

Annaassiniarnissamut upalungaarsimasut ulorianartorsiorfiusinnaasut tunngavigalugit annertussusilerneqartarnissaannik atulersitsinissamut siunnersuut UPA 2014-imi saqqummiunneqassaaq.

Kommunini annaassiniarnissamut upalungaarsimasut illoqarfinni nunaqarfinnilu pissutsit atuuttut tunngavigalugit annertussusilerneqartarnissaannik atuutsitsilernissaq siunnersuummi pingaarnertut qulequtarineqarpoq. Siunnersuummi annaassiniarnissamut upalungaarsimasut annertussusissaannik aalajangersaanissamut aalajangiisinnaatitaaffiup Naalackersuisuniit kommunalbestyrelsimut nuunneqarnissaa siunnersuutigineqassaaq.

Ulorianartorsiorfiusinnaasut tunngavigalugit annertussusiliisarnermi uku ataqatigiissinneqarnissaat siunertaavoq:

- 1) *Kommunimi ulorianartorsiorfiusinnaasut*, ulorianartorsiorfiusinnaasunik suussusersiniarnikkut aamma ulorianartorsiorfiusinnaasunik misissueqqissaarnikkut nalunaarsorneqartussat, tassaniilu ulorianartorsiorfiusinnaasut annertussusaat aalajangersarneqassapput.
- 2) *Kommunimi annaassiniarnissamut upalungaarsimasut*, ulorianartorsiorfiusinnaasunut pinaveersaartitsinissaat ikiuussinnaasullu.
- 3) *Kommunini annaassiniarnissamut upalungaarsimasut sullissinerisa qaffasissusiat*, tassaavorlu pinaveersaartitsinermi ikiuiniarnermilu suliniutit qaffasissusiat, annaassiniarnissamut upalungaarsimasut innuttaasunut, suliffeqarfinnut il.il. sullississutigisassaat.

Ulorianartorsiorfiusinnaasunik naliliisarnerup aamma najukkat tunngavigalugit naleqqussaaffigalugillu annertussusiliisarnerup atornerqarnerata annertusiartortinneqarneratigut, kommunini annaassiniarnissamut upalungaarsimasut aaqqissuunneqartarnerat pitsaanerulissasoq naliliisoqarpoq.

Naggasiutigalugu oqaatigissavara, assersuutigalugu Islandimi namminneq piumassutsimik tunngaveqarlutik upalungaarsimasuutinneqartuni pissutsit soqutiginarittorujussuugakkit. Upalungaarsimanerup sortaanni tamani meeqqat utoqqaallu akuutinneqartarput. Ajornartoorfiusunik pisoqarneranut atatillugu suliassarpassuusinnaapput, tassalu tippinik aallernermit annaassiniarnissamut upalungaarsimasunik nerisaqartitsinermut il.il. Taakku ilinniartitaanernik annertuunik pisariaqartitsiviusanngillat, kisiannili akisussaaffeqarnerup ilinniarnerni, attaveqaatinik annertusaanermi il.il. pingaaruteqarlutik. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni namminneerlutik piumassutsimik tunngaveqartumik upalungaarsimanermi sulisussanik pilersitsinissap misissuiffiqineqarnissaannut pilersaarutit ukioq manna sularineqassapput. Tassani Islandimi misilittakkat pingaarutilittut najoqqutarineqassapput.

Neriuppunga matuma siuliani akissutikka apeqqtinnut akissutissarsiffigisimassagitit.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kim Kielsen